การวิจัยปฏิบัติการพัฒนาทักษะการจัดการในรายวิชาการงานอาชีพ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือผ่านกระบวนการสอน 5 STEPs สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแขมใต้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3

An Action Research on Development of Managerial Skills in Home Working Course through the 5 STEPs Cooperation Learning Activities for Prathom Suksa Five Students in Bankaemtai School under Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 3

นิยม ทองทับ[1] และณรงค์ฤทธิ์ อินทนาม[2]

Niyom Tongtub[1] and Narongrith Intanam[2]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปฏิบัติการพัฒนาทักษะการจัดการในรายวิชาการงานอาชีพ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแขมใต้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 และเพื่อเปรียบเทียบระดับทักษะการจัดการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแขมใต้ ก่อนและหลังการปฏิบัติการพัฒนาทักษะการจัดการ กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่5 จำนวน 19 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 12 แผน 2) แบบทดสอบทักษะการจัดการ 3) แบบทดสอบทักษะการจัดการท้ายวงจร 4) แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน 5) แบบสัมภาษณ์นักเรียน และ 6) แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละของคะแนนพัฒนาการ

ผลการวิจัยพบว่า

1. การปฏิบัติการพัฒนาทักษะการจัดการโดยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ กระทำซ้ำ 3 วงจรปฏิบัติการ ใช้เวลาสอน 12 ชั่วโมง แต่ละวงจรประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นวางแผน 2) ขั้นปฏิบัติการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือผ่านกระบวนการสอน 5 STEPs 3) ขั้นสังเกต และ 4) ขั้นการสะท้อนผล นำข้อมูลด้านบวกมาพัฒนา และนำข้อมูลด้านลบมาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นในวงจรต่อไป

2. ผลการเปรียบเทียบระดับทักษะการจัดการก่อน และหลังการปฏิบัติการโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือผ่านกระบวนการสอน 5 STEPs พบว่า นักเรียนมีทักษะการจัดการหลังปฏิบัติการ สูงกว่าก่อนปฏิบัติการ โดยภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละของพัฒนาการเท่ากับ 65.14 อยู่ในระดับสูงมาก

คำสำคัญ ทักษะการจัดการ, การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ

---

[1] *ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี 299 หมู่ที่ 2 ต. อ่างศิลา อ. พิบูลมังสาหาร จ. อุบลราชธานี 34110 E-mail: niyom 135 @gmail.com.*

[2] *อาจารย์ ดร., คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี : อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์*

Abstract

The purposes of this research were to investigate the action research development of managerail skills in the occupational working course using the cooperative learning activities for Prathom Suksa five students at Bankaemtai School, Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 3, and to compare the level of managerial skills of the students before and after the managerial skill development. The target group were 19 Prathom Suksa five students purposively selected for the study. The research instruments were: (1) 12 learning management plans, (2) a test on managerial skills, (3) a quiz assessing the managerial skills at the end of the cycle, (4) learning behavior observation form, (5) students' interview form, and (6) an observation form on teacher's teaching behavior. The statistical procedures for data analysis were mean, percentage, stanadrd deviation and the percentage of the scores on the development.

The research findings were as follows:

1. The action research development of managerail skills in the occupational working course using the cooperative learning activities had a repetition in three cylcles using 12 twelve hours. Each cycle consisted four stages, namely: (1) planning, (2) implementing the 5-step cooperative learning activities, (3) observation, and (4) feedback. The positive feedback was then developed and the negative one was improved in the next cycle.

2. Upon comparing the level of managerial skill development before and after the development using 5-step cooperative learning activities, it showed that the students had a higher level of skills than beofre the development. As a whole the average score of development was 65.14 which was at a very high level.

Keywords Managerial Skills, Cooperative Learning Activities

บทนำ

ความก้าวหน้าด้านการพัฒนาวิทยาการและองค์ความรู้เป็นไปอย่างรวดเร็ว แผนพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจแห่งชาติ (ฉบับที่ 11 พ.ศ.2554-2559) จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน โดยการพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกช่วงวัยให้มีภูมิคุ้มกันต่อสภาวะการเปลี่ยนแปลง และมุ่งสร้างกระแสสังคมแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีทักษะการทำงานและการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสมในแต่ละช่วงวัย (สำนักนายกรัฐมนตรี 2554 : 77) การศึกษาจึงเป็นรากฐานของการพัฒนา การศึกษาที่มีคุณภาพสามารถสร้างเยาวชนให้มีความพร้อมในดำรงชีวิตท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว กระทรวงศึกษาธิการจึงประกาศนโยบายการปฏิรูปการศึกษาทศวรรษที่ 2 เพื่อเร่งรัดพัฒนาเยาวชนไทยให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีทักษะและความชำนาญ พร้อมที่จะเผชิญกับความเปลี่ยนแปลง (อัจฉรา นาคเมธี และคณะ 2558 : 8)

จุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนไทยจึงทุกคนให้มีคุณภาพด้านความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตให้เป็นผู้ที่มีทักษะความสามารถในการจัดการ เพราะทักษะการจัดการเป็นกระบวนการทำงานตั้งแต่ขั้นตอนแรกจนงานสำเร็จทั้งการจัดระบบคนและระบบงานอย่างมีประสิทธิภาพจนสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิต

ด้วยเหตุนี้จึงเป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นต้องพัฒนาให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน เพื่อเป็นแนวทางที่จะทำให้ผู้เรียนได้รับการฝึกฝนอย่างเต็มศักยภาพให้สอดคล้องกับคุณภาพของเด็กและเยาวชนไทยในอนาคตให้รู้จักการวางแผนทำงานอย่างเป็นระบบทั้งกับตนเองและเพื่อนร่วมงาน สามารถสร้างบรรยากาศในการทำงานและชักจูงโน้มน้าวให้ผู้ร่วมงานร่วมแรงร่วมใจทำงานจนสำเร็จ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2553 : 29) นอกจากนี้ยังเป็นทักษะที่ช่วยส่งเสริมให้เด็กไทยมีคุณลักษณะการเป็นผู้นำ รู้จักหน้าที่ มีวินัย มีความรับผิดชอบ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักประสานงานและทำงานร่วมกัน รู้จักการวิเคราะห์สร้างทางเลือกที่หลากหลาย ใฝ่เรียนใฝ่รู้ ขยันหมั่นเพียร ซื่อสัตย์ มีเหตุผล มีความคล่องตัว สามารถทำงานได้อย่างเป็นระบบสำเร็จตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ จึงจำเป็นต้องเริ่มปลูกฝังแนวคิดด้านการจัดการเริ่มต้นตั้งแต่ในวัยเรียนให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป (กระทรวงศึกษาธิการ 2551 : 210)

จากการศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมเรียนรู้กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยีในด้านองค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่กำหนดไว้ พบว่าผลคะแนนด้านทักษะจากการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โรงเรียนบ้านแขมใต้ ปีการศึกษา 2557-2558 ต่ำกว่าเกณฑ์ค่าเฉลี่ย ซึ่งสะท้อนว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่สอดคล้องกับมาตรฐาน จึงส่งผลให้ผู้เรียนไม่บรรลุวัตถุประสงค์ตามตัวชี้วัด พบสาเหตุว่าเกิดจากขาดเทคนิคกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียน ผู้สอนใช้วิธีการถ่ายทอดความรู้โดยการบอกกล่าวแล้วให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติตามขั้นตอนตามที่ผู้สอนกำหนด โดยมุ่งเน้นที่ผลสำเร็จของผลงานหรือชิ้นงานตามที่ผู้สอนกำหนดให้ ประเมินผลความรู้ความเข้าใจผลสำเร็จของงานเป็นรายบุคคล โดยไม่คำนึงถึงกระบวนการหรือวิธีการขั้นตอนในการทำงาน การเรียนรู้จึงขาดความสมดุลด้านเนื้อหา และทักษะ/กระบวนการ ส่งผลให้ผู้เรียนขาดทักษะด้านการจัดการ (โรงเรียนบ้านแขมใต้ 2558 : 10) ดังนั้นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนคือให้ความสำคัญกับกระบวนการในการเสาะแสวงหาความรู้ด้วยตัวผู้เรียนให้มากขึ้น การเรียนการสอนที่ใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐาน มาประกอบการสอน เป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ แนวคิดการวิจัยปฏิบัติการจึงได้รับการยอมรับและแพร่หลายอย่างกว้างขวางในวงการศึกษา โดยเฉพาะการนำการวิจัยปฏิบัติการไปใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนในชั้นเรียน การวิจัยปฏิบัติการเป็นกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนโดยครูเป็นผู้วิจัย (สุวิมล ว่องวาณิช 2550 : 20) ที่มุ่งค้นหาแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดในห้องเรียนของตนเอง หรือต้องการส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ให้ดีกว่าเดิม สิ่งสำคัญต้องเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชั้นเรียนของตนเองที่รับผิดชอบเท่านั้น (ธีรวุฒิ เอกะกุล 2552 : 50) และนำผลการวิจัยมาใช้ปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาในชั้นเรียน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนได้ทันที

การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นวิธีการสอนรูปแบบหนึ่งที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้ศึกษาในฐานะผู้ปฏิบัติการสอนจึงสนใจ และให้ความสำคัญสรรหาแนวทาง เทคนิค กระบวนการ ตลอดจนการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ให้มีคุณภาพสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ /ตัวชี้วัด โดยพิจารณาเลือกใช้การวิจัยปฏิบัติการที่นักวิจัยส่วนใหญ่ใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือผ่านกระบวนการสอน 5 STEPs โดยวิธีสอนดังกล่าวประกอบด้วย 5 ขั้นตอน เริ่มจากการฝึกให้ผู้เรียนสังเกตสถานการณ์ ตั้งคำถาม วางแผนรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล สรุปเป็นองค์ความรู้ สามารถนำเสนอความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและต่อส่วนรวม ซึ่งจะเป็นตัวช่วยพัฒนาการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ ส่งผลให้นักเรียนเรียนรู้ได้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ (สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ 2559 : 10)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว การวิจัยครั้งจึงมุ่งปฏิบัติการพัฒนาทักษะการจัดการในรายวิชาการงานอาชีพ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแขมใต้ เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีทักษะด้านการจัดการให้ครบถ้วนทุกกระบวนการคือ ขั้นการวางแผน ขั้นปฏิบัติงาน ขั้นการปรับปรุงผลงาน และขั้น

การประเมินผล นอกจากนี้คาดหวังว่า การวิจัยครั้งนี้จะใช้เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้และสารสนเทศเพื่อการพัฒนาผู้เรียนที่เหมาะสมสำหรับโรงเรียนบ้านแขมใต้ และโรงเรียนอื่น ๆ ในบริบทที่สอดคล้องกันได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติการพัฒนาทักษะการจัดการในรายวิชาการงานอาชีพ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือผ่านกระบวนการสอน 5 STEPs สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแขมใต้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3

2. เพื่อเปรียบเทียบระดับทักษะการจัดการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแขมใต้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ก่อนและหลังการปฏิบัติการพัฒนาทักษะการจัดการในรายวิชาการงานอาชีพ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือผ่านกระบวนการสอน 5 STEPs

ขอบเขตการวิจัย

1. **กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย** คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแขมใต้ อำเภอพิบูลมังสาหาร ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 19 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรจัดกระทำ คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือผ่านกระบวนการสอน 5 STEPs

2.2 ตัวแปรตาม คือ ทักษะการจัดการ

3. เนื้อหาในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยเป็นเนื้อหาสาระที่1การดำรงชีวิตและครอบครัว เรื่อง งานบ้าน รายวิชาการงานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่5 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

4. ระยะเวลาในการวิจัย ใช้เวลาในการปฏิบัติการในภาคเรียนที่1 ปีการศึกษา 2559 รวมเวลา 12 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. **รูปแบบของการวิจัย**

การวิจัยครั้งนี้ ใช้รูปแบบของการวิจัยปฏิบัติการตามแนวคิดของ Kemmis and Mc Taggrat (1990) ที่มีลักษณะบันไดเวียนกระทำซ้ำ 3 วงจรปฏิบัติการ วงจรละ 4 ชั่วโมง ใช้เวลาปฏิบัติการสอน 12 ชั่วโมง ซึ่งมีลำดับในการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นวางแผน 2) ขั้นปฏิบัติการ 3) ขั้นสังเกต และ 4) ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

2.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือผ่านกระบวนการ 5 STEPs เรื่อง งานบ้าน จำนวน 12 แผน แผนละ1 ชั่วโมง

2.2 แบบทดสอบวัดทักษะการจัดการ เป็นแบบทดสอบชนิดปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 ค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.54-0.80 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.23– 0.73 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.89

2.3 แบบทดสอบย่อยท้ายวงจรปฏิบัติการ 3 วงจร เป็นแบบทดสอบชนิดปรนัยเลือกตอบ ฉบับที่ 1 มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 ค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.54 - 0.74 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.28 -0.44 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.84 ฉบับที่ 2 มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 ค่าความยากง่าย ตั้งแต่ 0.48 -0.78 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 -0.48 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.72 ฉบับที่ 3 มีค่าดัชนีความสอดคล้อง

(IOC) เท่ากับ 1.00 ค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.46-0.70 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20-0.84 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.92

2.4 แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นแบบสังเกตแบบมีโครงสร้างเพื่อจดบันทึกพฤติกรรมด้านการเรียนรู้ข้อมูลเชิงคุณภาพที่สะท้อนการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนรู้

2.5 แบบสัมภาษณ์นักเรียนเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างคำถามปลายเปิด

2.6 แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูเป็นแบบสังเกตแบบมีโครงสร้างเพื่อจดบันทึกพฤติกรรมการสอน

3. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 **ข้อมูลเชิงปริมาณ** วิเคราะห์ข้อมูลจากคะแนนวัดทักษะการจัดการ การทดสอบทักษะการจัดการท้ายวงจรปฏิบัติการ โดยนำไปคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละของคะแนนพัฒนาการ

3.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน และแบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นักเรียน และข้อมูลจากการบันทึกหลังสอนของผู้วิจัยซึ่งนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาเกี่ยวกับปัญหา และสรุปสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นความเรียง

สรุปผลการวิจัย

3. การศึกษาการปฏิบัติการพัฒนาทักษะการจัดการในรายวิชาการงานอาชีพ โดยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านแขมใต้ จากการนำรูปแบบการวิจัยปฏิบัติการตามแนวคิดของ Kemmis and Mc Taggart กระทำซ้ำ 3 วงจรปฏิบัติการ ในแต่ละวงจรประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นวางแผน มีการสำรวจข้อมูลสภาพสภาพการจัดการเรียนการสอน รูปแบบวิธีจัดการเรียนรู้ แล้วนำมาจัดทำแผนการจัดกิจกรรม 2) ขั้นปฏิบัติการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือผ่านกระบวนการสอน 5 STEPs 3) ขั้นสังเกต ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล จากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน การสัมภาษณ์นักเรียน พฤติกรรมการสอนของครูในกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือและพัฒนาการของนักเรียนในแต่ละวงจร และ 4) ขั้นสะท้อนผล

วงจรปฏิบัติการที่ 1 (การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แผนที่ 1-4) เมื่อสิ้นสุดวงจรปฏิบัติการที่1 ประเมินผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพการปฏิบัติการพัฒนาทักษะการจัดการตามขั้นตอนกระบวนการสอน 5 STEPs ด้านบวก พบว่าในขั้นที่ 1 นักเรียนมีความสนใจในบทเรียนเพราะเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย บรรยากาศในชั้นเรียนเริ่มมีความเป็นกันเอง สมาชิกในกลุ่มเริ่มมีบทบาทในการร่วมวางแผนการทำงานร่วมกัน ประเด็นในเชิงลบคือกระบวนการสอน ขั้นที่ 3 ขั้นสร้างความรู้ พบว่ามีประเด็นที่ปรับปรุงคือนักเรียนขาดความพร้อมในกิจกรรมกลุ่ม กิจกรรมการเรียนเป็นไปอย่างล่าช้า และประเมินผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบทดสอบวัดทักษะการจัดการท้ายวงจรที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยรวมร้อยละ 71.74 พบว่า นักเรียนมีทักษะการจัดการ ระดับ ดี (เกณฑ์ร้อยละ 70–74 ระดับคุณภาพดี) และผ่านเกณฑ์ประเมินที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยนำข้อมูลด้านบวกมาพัฒนาและนำข้อมูลด้านลบไปปรับปรุงแก้ไขปัญหาในวงจรปฏิบัติการต่อไป

วงจรปฏิบัติการที่ 2 (การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แผนที่ 5-8) ผู้วิจัยนำข้อมูลด้านบวกมาพัฒนา และนำข้อมูลด้านลบมาปรับปรุง แก้ไขปัญหาให้ดีขึ้น เมื่อสิ้นสุดวงจรที่ 2 ประเมินผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้านบวก พบว่า ในกระบวนการสอนขั้นที่3 ขั้นสร้างความรู้ การปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มนักเรียนเรียนเก่งได้ช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนอ่อน ให้สามารถเรียนรู้ไปด้วยกัน นักเรียนมีทักษะด้านการจัดการในการทำงานร่วมกัน ทุกคนมีบทบาทในการปฏิบัติกิจกรรม บรรยากาศในชั้นเรียนเป็นไปด้วยความเอื้ออาทร นักเรียนมีความสุข สนุกสนานในการเรียนรู้ ข้อมูลด้านลบ พบว่า ในกระบวนการสอนขั้นที่ 4 ขั้นสื่อสาร และการนำเสนอความรู้ความเข้าใจสรุปองค์ความรู้ของ

ผู้เรียน การถามการตอบข้อคำถามในระหว่างกลุ่มยังไม่ครอบคลุมตรงประเด็น เมื่อประเมินผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยการทดสอบวัดทักษะการจัดการท้ายวงจรที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ยรวมร้อยละ 75.16 พบว่า นักเรียนมีทักษะการจัดการระดับ ดีมาก (เกณฑ์ร้อยละ 75–80 ระดับคุณภาพดีมาก) ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยนำข้อมูลด้านบวกมาพัฒนา และนำข้อมูลด้านลบไปปรับปรุง แก้ไขปัญหาในวงจรปฏิบัติการต่อไป

วงจรปฏิบัติการที่ 3 (การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แผนที่ 9-12) ผู้วิจัยนำข้อมูลด้านบวกมาพัฒนา และนำข้อมูลด้านลบมาปรับปรุง แก้ไขให้ดีขึ้น เมื่อสิ้นสุดวงจรที่ 3 ประเมินผลจาการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้านบวก พบว่านักเรียน มีความสุขสนุกสนานกับการเรียน มีการช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยกันในการเรียนบรรยากาศในชั้นเรียนเป็นไปอย่างเอื้ออาทร รู้บทบาทหน้าที่มีความรับผิดชอบ กล้าคิดกล้าแสดงออก ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน การใช้ข้อคำถาม การอภิปรายแลกเปลี่ยนซักถามเพื่อขยายความรู้ในระหว่างกลุ่มครอบคลุมและตรงประเด็น สามารถใช้กระบวนการกลุ่มค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง และประเมินผลจาการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากการทดสอบวัดทักษะการจัดการท้ายวงจรที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยรวมร้อยละ78.95 พบว่า มีทักษะการจัดการ ระดับดีมาก (เกณฑ์ร้อยละ 75–80 ระดับคุณภาพดีมาก)และผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แสดงว่าการปฏิบัติการในวงจรที่ 3 มีประสิทธิภาพคือ นักเรียนมีความสามารถในการใช้ทักษะการจัดการ 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นวางแผน 2) ขั้นการปฏิบัติงาน 3) การประเมินผลงาน 4) การปรับปรุงผลงานได้อย่างแท้จริง

2. ผลการเปรียบเทียบระดับทักษะการจัดการก่อน และหลังการปฏิบัติการโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ พบว่า นักเรียนมีทักษะการจัดการหลังปฏิบัติการสูงกว่าก่อนปฏิบัติการ โดยภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละของพัฒนาการเท่ากับ 65.14 อยู่ในระดับสูง รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลคะแนนวัดทักษะการจัดการ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ

นักเรียน คนที่	คะแนนก่อน ปฏิบัติการ (30 คะแนน)	คะแนนหลัง ปฏิบัติการ (30 คะแนน)	คะแนน พัฒนาการ	ระดับพัฒนาการ ทักษะการจัดการ	ร้อยละคะแนน ทักษะการจัดการ	ระดับ ทักษะการจัดการ
1	12	21	50.00	ระดับสูง	70	ดี
2	19	28	81.82	ระดับสูงมาก	93.33	ดีเยี่ยม
3	14	23	56.25	ระดับสูง	76.66	ดีมาก
4	13	24	64.71	ระดับสูง	80	ดีเยี่ยม
5	14	25	68.75	ระดับสูง	83.33	ดีเยี่ยม
6	11	21	52.63	ระดับสูง	70	ดี
7	12	22	55.56	ระดับสูง	73.33	ดี
8	15	26	73.33	ระดับสูง	86.66	ดีเยี่ยม
9	12	23	61.11	ระดับสูง	76.66	ดีมาก
10	14	24	62.50	ระดับสูง	80	ดีเยี่ยม
11	16	27	78.57	ระดับสูงมาก	90	ดีเยี่ยม
12	15	26	73.33	ระดับสูง	86.66	ดีเยี่ยม
13	14	25	68.75	ระดับสูง	83.33	ดีเยี่ยม
14	13	26	76.47	ระดับสูงมาก	86.66	ดีเยี่ยม
15	18	28	83.33	ระดับสูงมาก	93.33	ดีเยี่ยม
16	12	22	55.56	ระดับสูง	73.33	ดี
17	13	23	58.82	ระดับสูง	76.66	ดีมาก
18	14	23	56.25	ระดับสูง	76.66	ดีมาก
19	15	24	60.00	ระดับสูง	80	ดีเยี่ยม
เฉลี่ยรวม	**14**	**24.26**	**65.14**	**ระดับสูง**	**80.86**	ดีเยี่ยม
σ	2.05	2.16	10.26			

การแปลผลระดับพัฒนาการ (ศิริชัย กาญจนวาสี 2552 : 266 - 268) เกณฑ์ตัดสินระดับคุณภาพทักษะการจัดการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2559 : 15)

ช่วงคะแนน	ระดับพัฒนาการ		ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
ร้อยละ 0 – 24.9	หมายถึง	มีพัฒนาการระดับต้น	ร้อยละ 80 –100	ระดับดีเยี่ยม
ร้อยละ 25 – 49.9	หมายถึง	มีพัฒนาการระดับกลาง	ร้อยละ 75 – 80	ระดับดีมาก
ร้อยละ 50 – 74.9	หมายถึง	มีพัฒนาการระดับสูง	ร้อยละ 70 –74	ระดับดี
ร้อยละ 75 – 100	หมายถึง	มีพัฒนาการระดับสูงมาก	ร้อยละ 65 – 69	ระดับค่อนข้างดี
			ร้อยละ 60 – 64	ระดับน่าพอใจ
			ร้อยละ 55 – 59	ระดับพอใช้
			ร้อยละ 50 –54	ระดับผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ
			ร้อยละ 0 – 49	ระดับต่ำกว่าเกณฑ์

อภิปรายผลการวิจัย

1. กระบวนการพัฒนาทักษะการจัดการ โดยการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยนำกระบวนการวิจัยปฏิบัติการตามแนวคิดของ Kemmis and Mc Taggart ที่มีลักษณะบันไดเวียนกระทำซ้ำ 3 วงจรปฏิบัติการ วงจรละ 4 ชั่วโมง ใช้เวลา 12 ชั่วโมง ซึ่งเป็นการวิจัยที่มีขั้นตอนกระบวนการที่เหมาะสมกับการวิจัยในชั้นเรียนของครู เนื่องจากขณะทำการวิจัยสามารถเก็บรวมรวมได้ทั้งข้อดี ข้อบกพร่อง ทั้งที่เป็นข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ แล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหา พัฒนาปรับปรุง กระบวนการวิจัยในวงจรถัดไปจนกว่าจะได้ผลปฏิบัติการตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ จนกระทั่งพัฒนากระบวนการในการทำงานของนักเรียนตามกระบวนการ 4 ขั้นตอน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรูปแบบร่วมมือตามขั้นตอนกระบวนการสอน 5 STEPs ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 ขั้นตั้งคำถามเพื่อสร้างความสนใจโยงเข้าสู่บทเรียน ขั้นที่ 2 ขั้นแสวงหาสารสนเทศ สืบค้นข้อมูล ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปความรู้ ลงมือปฏิบัติ ขั้นที่ 4 ขั้นสื่อสาร และนำเสนอ ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินเพื่อเพิ่มคุณค่าบริการสังคม จากผลการปฏิบัติการพัฒนาทักษะการจัดการโดยการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ การปฏิบัติการในวงจรที่ 1 ปฏิบัติการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการขั้นตอน 1) ขั้นวางแผน 2) ขั้นปฏิบัติการ 3) ขั้นสังเกต ใช้เครื่องมือในเก็บรวบรวมข้อมูล 4) ขั้นสะท้อนผล หลังจากการปฏิบัติการในวงจรที่1 สิ้นสุดลง พบว่า นักเรียนมีทักษะการจัดการ ระดับดี การปฏิบัติการในวงจรที่ 2 ผู้วิจัยได้นำข้อดี ข้อบกพร่อง ปัญหาที่พบในวงจรปฏิบัติการที่ 1 มาแก้ไขปรับปรุง หลังจากการปฏิบัติการในวงจรที่ 2 สิ้นสุดลง พบว่า นักเรียนมีทักษะการจัดการ ระดับ ดีมาก และผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ การปฏิบัติการในวงจรที่ 3 ปฏิบัติการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการขั้นตอน ผู้วิจัยได้นำข้อดี ข้อบกพร่อง ปัญหาที่พบในวงจรปฏิบัติการที่ 2 มาแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้การปฏิบัติการในวงจรที่ 3 เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามจุดประสงค์ที่ตั้ง พบว่า นักเรียนมีทักษะการจัดการ ระดับดีมาก และมีผลคะแนนผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ สรุปได้ว่า วงจรปฏิบัติการที่ 3 นักเรียนสามารถใช้กระบวนการกลุ่มค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง มีการช่วยเหลือพึ่งพาอาศัย ยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกัน กล้าคิดกล้าแสดงออก นักเรียนมีความสามารถในการใช้ทักษะด้านการจัดการได้ตามลำดับขั้นตอน แสดงว่า การปฏิบัติการในวงจรที่ 3 บรรลุผลตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุไรวรรณ ทนุพันธ์ (2549 : 80) ได้พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการจัดการ เรื่อง การแกะสลักผักและผลไม้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า 1) แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการจัดการ มีประสิทธิภาพ 85.54/87.38 2) ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการจัดการ มีค่าเท่ากับ 0.6741 3) ทักษะการจัดการด้านการปฏิบัติงานอยู่ในระดับดีมาก ส่วนด้านการวางแผน ด้านการปรับปรุงงาน และการประเมินผลงานอยู่ในระดับมาก

ทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลิม อาจกล้า (2547 : 74) ได้พัฒนาแผนการเรียนรู้แบบร่วมมือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการศึกษาพบว่า แผนการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85/85 และมีดัชนีประสิทธิผลของแผนจัดการเรียนรู้ทั้ง 8 แผน เท่ากับ 0.75 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการสอนโดยใช้แผนการสอนแบบร่วมมือมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนะ ครึบกระโทก (2550 : 94) ได้ศึกษาการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการกลุ่ม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า 1) แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการมีประสิทธิภาพ 83.88/83.083 2) ดัชนีประสิทธิผลแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 0.6019 คิดเป็นร้อยละ 60.19 3) ผลการวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุทธนา อาจศัตรู (2550 : 98 – 103) ได้ทำการศึกษาการพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มอยู่ในระดับมาก มีเจตคติต่อกระบวนการกลุ่มอยู่ในระดับมากที่สุด นักเรียนทั้งหมดมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกลุ่ม การติดต่อสื่อสารในกลุ่มและการตัดสินใจร่วมกัน

2. ผลการเปรียบเทียบระดับทักษะการจัดการก่อน และหลังการปฏิบัติการโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยกระบวนการสอน 5 STEPs ผลปรากฏว่า นักเรียนมีทักษะการจัดการหลังปฏิบัติการ สูงกว่าก่อนปฏิบัติการ โดยภาพรวมมีพัฒนาการ อยู่ในระดับสูงมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้วิจัยใช้รูปแบบวิจัยเชิงปฏิบัติการซึ่งแต่ละวงจรประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นวางแผน ขั้นปฏิบัติการ ขั้นสังเกต และขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติการ ซึ่งเป็นการวิจัยที่มีรูปแบบขั้นตอนกระบวนการที่เป็นวิทยาศาสตร์ ดำเนินการเป็นขั้นตอนสามารถตรวจสอบได้ ใช้กระบวนการกลุ่มในการปฏิบัติงานจึงเหมาะสมกับการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยครูผู้รับผิดชอบที่ต้องการปรับเปลี่ยนแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียนของตนเอง (ธีรวุฒิ เอกะกุล 2552 : 50) เพราะในขณะที่ทำการวิจัยสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ ทั้งด้านบวกและด้านลบด้วยเครื่องมือที่มีคุณภาพแล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนมุ่งสู่ผู้เรียนเป็นสำคัญ ในขณะที่กำลังปฏิบัติการวิจัยในแต่ละวงจรทำให้แก้ปัญหาได้ตรงจุด และทันท่วงที จนกระทั่งได้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสามารถพัฒนาทักษะด้านการจัดการของนักเรียนให้มีพัฒนาการในระดับที่ดีขึ้นตามลำดับ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ผ่านกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน หรือ 5 STEPs ซึ่งเป็นกระบวนการที่เหมาะสม สอดคล้องกับพัฒนาการของนักเรียนและธรรมชาติของรายวิชาการงานอาชีพ ตลอดจนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นวิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมที่ระดับความสามารถของแต่ละคนแตกต่างกัน นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรม มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีการช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยกันในการเรียนรู้ นักเรียนที่เรียนเก่งได้ช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนอ่อนให้มีโอกาสเรียนรู้ไปด้วยกัน ก่อให้เกิดความสามัคคี ความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับตนเอง และมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยพัฒนาทักษะทางสังคมและความสามารถในการเผชิญกับความเครียดและความผันแปรต่าง ๆ (ทิศนา แขมมณี 2551 : 101) ทำให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจเรียนรู้อย่างมีความสุข สามารถพัฒนาทักษะด้านการจัดการของนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ระดับดีเยี่ยม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐพร นุกูลการ (2549 : 103) ได้ศึกษาการปฏิบัติการพัฒนาการเรียนรู้แบบร่วมมือในวิชาวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนมัธยมตอนต้น ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านการพัฒนารูปแบบการสอนวิทยาศาสตร์ โดยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือมีประสิทธิภาพประกอบด้วย 5 ขั้นตอนคือ (1.1) ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (1.2) ขั้นสอน (1.3) ขั้นวิเคราะห์หรือการศึกษากลุ่มย่อย (1.4) ขั้นสรุป (1.5) ขั้นประเมินผล และแสดงความก้าวหน้า 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พยอม รุ่งอรุณ (2552 : 76-77) ได้ศึกษาการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ Co –op Co -op ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า 1) แผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ 83.71/81.08 2) ดัชนีประสิทธิผลแผนการจัดการเรียนรู้ มีค่าเท่ากับ 0.59 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแผนการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด

สอดคล้องกับงานวิจัยของ รำไพ สืบสิน (2552 : 105) ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนที่เรียนรู้จากกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ลดาวัลย์ ไชยสัตย์ (2554 : 170-173) ได้ศึกษาการปฏิบัติการพัฒนาทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ครูควรตั้งคำถามที่กระตุ้นให้นักเรียนคิดและเร้าความสนใจของนักเรียน เป็นคำถามที่ไม่ยากเกินไปเป็นการเชื่อมโยงระหว่างความรู้เดิมกับสิ่งที่จะได้เรียนรู้ใหม่ ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของความรู้มาใช้แก้ปัญหาที่ซับซ้อน เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนสร้างทางเลือกใหม่ ๆ ในการค้นหาวิธีแก้ปัญหาที่หลากหลายด้วยตนเอง นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทักษะเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูควรวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคล แล้วคัดกรองเด็กเพื่อให้รู้จักความสามารถการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ วุฒิภาวะทางอารมณ์ สุขภาพด้านร่างกายของนักเรียน และข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการจัดแบ่งกลุ่มปฏิบัติกิจกรรมให้สอดคล้องกับระดับความสามารถ ความต้องการของนักเรียน

2. ครูควรศึกษาวิธีการสอนแบบร่วมมือผ่านกระบวนการสอน 5 STEPs ให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอน และจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ในการเรียนการสอนให้ครบถ้วนกับจำนวนนักเรียน จัดสถานที่แสดงผลงาน และการจัดป้ายนิเทศให้เพียงพอต่อการจัดแสดงผลงาน

3. ครูควรมีการทดลองการใช้สื่ออุปกรณ์ในการเรียน เรื่องงานบ้านก่อนนำไปใช้จริง

4. ควรให้นักเรียนมีบทบาทในการศึกษา ค้นคว้า สรุปองค์ความรู้ด้วยตนเองจากการเรียนรู้แบบร่วมมือ

5. ครูควรจัดบรรยากาศให้เป็นไปด้วยความเอื้ออาทร ช่วยเหลือเกื้อกูล ให้ทุกคนมีโอกาสเรียนรู้ไปพร้อมกัน

6. กิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาการงานอาชีพ ควรให้ผู้เรียนเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงและสามารถนำความรู้ในบทเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

7. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ควรให้ผู้เรียนได้รู้ผลการเรียนของตนในแต่ละคาบเรียน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการนำรูปแบบการวิจัยปฏิบัติการไปดำเนินการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนด้านอื่น ๆ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการแก้ปัญหา และความความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

2. ควรมีการนำรูปแบบการวิจัยปฏิบัติการโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อปรับพฤติกรรมเพราะให้เกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ เพราะในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภายใต้การดำเนินการในลักษณะวิจัยนี้จะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้โดยอาศัยการร่วมมือที่เอื้อให้เกิดการพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพในการเรียนรู้ขั้นสูงขึ้น

3. ควรพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยกระบวนการสอน 5 STEPs ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น และระดับชั้นอื่น ๆ

บรรณานุกรม

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. **แบบบันทึกผลการเรียนรายวิชา.** อุบลราชธานี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3, 2559.

————. **แนวทางจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลาง พุทธศักราช 2551.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2553.

เฉลิม อาจกล้า. การ**พัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ เรื่อง การทำหม่ำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.** วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2547.

ชนะ ครีบกระโทก. **การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การเพาะเห็ดนางฟ้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.** วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2550.

ณัฐพร นุกูลการ. **การปฏิบัติการพัฒนาการเรียนรู้แบบร่วมมือในวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น.** วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2549.

ทิศนา แขมมณี. **ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.

ธีรวุฒิ เอกะกุล. **เอกสารประกอบการสอนวิชาการวิจัยเชิงปฏิบัติการ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.** อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2548.

————. **การวิจัยปฏิบัติการ.** พิมพ์ครั้งที่ 2. อุบลราชธานี: ยงสวัสดิ์อินเตอร์กรุ๊ป, 2552

บ้านแขมใต้, โรงเรียน. **แผนปฏิบัติการประจำปี 2558.** อุบลราชธานี: โรงเรียนบ้านแขมใต้, 2558.

พยอม รุ่งอรุณ. **การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การตำข้าวด้วยครกมอง ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ Co-op Co-op ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.** การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2552.

พัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.), สถาบัน. **คู่มือครูหนังสือเรียนการงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.** กรุงเทพฯ: บริษัทพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) จำกัด, 2559.

ยุทธนา อาจศัตรู. **การพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเขาวง จังหวัดสระบุรี.** วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, 2550.

รำไพ สืบสิน. **การพัฒนากระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่องสารในชีวิตประจำวัน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.** วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2552.

ลดาวัลย์ ไชยสัตย์. **การปฏิบัติการพัฒนาทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเลิงนกทา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29.** วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2554.

ศิริชัย กาญจนวาสี. **ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม.** พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงการณ์มหาวิทยาลัย, 2556.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2551.

นายกรัฐมนตรี, สำนัก. **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2554 – 2559.** กรุงเทพฯ: สำนักงานนายกรัฐมนตรี, 2554.

สุวิมล ว่องวาณิช. **การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน.** พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.

อัจฉรา นาคเมธี และคนอื่น ๆ. **หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานการงานอาชีพและเทคโนโลยีชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.** กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์, 2558.

อุไรวรรณ ทนุพันธ์. **การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการจัดการ เรื่อง การแกะสลักผักและผลไม้ กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนภูพระวิทยาคม จังหวัดชัยภูมิ.** การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2549.

Kemmis, Stephen and Robin Mc Taggart. **The Action Research Planer.** 3rd ed. Victoria: Brown Prior Anderson National Library of Australia Catalouging In Publication Data, 1990.